

Tekst voor eredienst voor Nicolas Bollen (1996-2010)

Het is nu twee maanden geleden dat Nico stierf, op het einde van de vakantie, de zaterdag voor de aanvang van het nieuwe schooljaar. Ik herinner me de keren dat ik naar school geweest ben om te spreken met mevrouw Leblanc, de klasjuffrouw van Nico van het tweede middelbaar, het laatste jaar dat Nico naar school ging. Nico was een van de beste leerlingen van de drie klassen van zijn leeftijdsgroep op het Franco Boliviano college in La Paz. Mevrouw Leblanc ontving me steeds met een glimlach en met de woorden dat het een plezier was om aan iemand zoals Nico les te geven omdat Nico iemand was die graag leerde, actief meedeed in de klas, en daardoor een positieve motor was voor zijn medeleerlingen. Ze vertelde me dat Nico's leergierigheid uitzonderlijk was. Nooit heb ik Nico moeten aanporren om zijn huiswerk te maken. Meestal had hij het al af voordat hij van school kwam. Nico gleed door het leven en zijn ouders waren als toeschouwers van iemand die vanaf zeer klein leek te weten waar naartoe, iemand die met een eenvoudig zelfvertrouwen naar de toekomst keek, iemand die steeds observeerde en leerde, maar zich te jong achtte te oordelen. Opvoeden was Nico kansen en mogelijkheden geven. Hij straalde een volwassenheid uit die respect afdwong voor zijn wensen en zijn weg. Nieuwsgierig was ik naar de weg die Nico zou nemen. Ik weet dat het een rechtvaardige weg zou zijn want Nico had slechts vrienden, vertoonde geen hoogmoed en zocht geen persoonlijk voordeel ten koste van de anderen. "Nooit heb ik een slechte intentie bij die jongen gezien" zei iemand tijdens de uitvaartceremonie in La Paz. Ik vermoedde ook een grote weg, groot in de zin van leerzaam voor de mens, want Nico leerde graag en gaf graag. Ik vermoedde de weg van een wijze.

En is die weg nu reeds tot een einde gekomen? Dit onschuldig leven is niet meer. Zo vroeg. Te vroeg lijkt het, want is een volwaardig leven geen leven dat ten volle geleefd kan worden? Waar er na de jeugd de volwassenheid volgt, waar er na de opvoeding het opvoeden volgt, na het krijgen het geven? Er is geen vast pad in dit leven, maar wensen we niet allen afscheid te nemen van onze geliefden zeggend 'het is goed geweest', als diepe troost voor onze diepe pijn, beseffend dat dat leven een roos was die heeft kunnen openbloeien en tijd had te verwelken, geen omhulsel waar de bloemblaadjes wachten zich te kunnen tonen?

Zo'n ideale levensweg is ons niet allen gegeven...maar misschien is dat ideaal zelf slechts een menselijke illusie, want hoeveel zaad is er niet nodig om het voortbestaan van het leven te garanderen? Dat ene volwassen leven zou er niet zijn zonder de vele zaden die zich niet ten volle ontwikkelden. Leven is meer dan dat ene individuele leven. De volwassen roos is niet te bewonderen zonder het leven in zijn geheel te bewonderen.

Ik herinner me de eerste tijd na Nico's dood. Ik heb geleerd over de mens: de hulp en het medeleven van vrienden en onbekenden, zowel als de dief die een ramp als een gelegenheid ziet, of de mens die geeft aan de medemens in nood, zowel als de mens die de gelegenheid ziet zijn waarheid te verkondigen. Toen ik op een draagberrie lag en verzorgd werd door een paramedicus kwam er een man vlak bij staan, zijn handen biddend in elkaar geslagen, zijn bovenlichaam op en neer buigend. De paramedicus zei "Aub meneer wil u wat afstand nemen". Hierop begon de man te discussiëren met de paramedicus over zijn recht daar te zijn. Hij vroeg 'Geloof u in god?'. Ik vond zijn gedrag egoïstisch en schokkend ongepast. Een ander iemand die ik eigenlijk niet goed kende heeft ons tijdens de tijd in het ziekenhuis heel concreet geholpen om goede verzorging te krijgen. Nooit sprak hij over zijn overtuiging maar een moment bukte hij zich en werd er een klein kruisje zichtbaar rond zijn nek.

De hulp die mensen ons gegeven hebben tijdens dit ongeluk dat onze zoon doodde, ons huis vernielde, en ons in het ziekenhuis deed belanden ontroert me nog steeds. Het is die hulp, al is het maar

door de vraag 'hoe gaat het?' die onze levenslust doet terugkeren. Ik kan niet anders dan danken en die hulp nederig aanvaarden, en zou het ongepast vinden van mezelf me af te vragen of die hulp in naam van een God gegeven werd vooraleer de waarde of oprechtheid van die hulp te menen te kunnen bepalen.

Ik hoor mensen zeggen "Nico is op een betere plaats nu", "God had een engel nodig", "Nico stierf opdat jullie iets zouden leren". Ik las iets over hergeboorte in een boek dat iemand me leende...Mensen zoeken verklaringen voor de dood, verklaringen die de dood lijken te verzachten, en op zich wil ik daar best over nadenken en over discussiëren, over al die zaken die we eigenlijk niet weten maar vermoeden en soms menen te weten, over die pogingen in woorden te vatten wat dit leven is en wat de dood is... maar ik zoek geen antwoorden die de vraag verstommen omwille van de waarheid die ze pretenderen. Ik wil kunnen leven met mijn pretentie het antwoord niet te weten.

Ik wil Nico eren door het verdriet te aanvaarden en te koesteren, door zijn wil te respecteren in het leven dat me rest. Ik wil zijn dood niet weg stoppen of vergeten, maar het indachtig houden. "Dit is niet het moment voor verklaringen" zei ik tijdens Nico's afscheidsceremonie. En dat voel ik nog steeds zo aan. Ik wil niet weten maar kunnen blijven voelen Nico's aanwezigheid. Ik wil de leegte niet invullen met afleidingen, maar de leegte me laten aangrijpen. Ik wil mijn zoon kunnen blijven missen. Ik hoef Nico's dood niet te begrijpen, in een vakje te plaatsen met een uitleg erbij, geen stilte door woorden te vullen als ik aan hem denk. Van het leven dat me rest wil ik iets pogen te maken dat mijn zoon met een glimlach zou begroeten. Ik vertrouw zijn oordeel.

Un abrazo Niquito*

La Paz, 7 april 2010.

* "een omhelzing Nikootje" (Niquito is een troetelnaampje dat ik soms aan Nico gaf)